

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Majelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Békekötés.

(sl) A pártérdeknél, a politikai karakternek a küzdelmek- és törekvésekben nyilvánuló céltudatos egységénél és állhatatosságnál előbbrevaló és szentebb dolog a haza érdeke.

Az az ideális nagylelkűség, mely inkább a nagy tehetségeket, mint a nagy jellemeket teszi rokonszenvenné, erre a meggyőződésre juttatta a magyar politika egyetlen romantikus stílus alakját, Apponyi Albert grófot, amidőn megírta a békét kínáló karácsonyi cikket, s ezzel lemondott álláspontjának egy részéről, hogy a mennyit pártja veszít: ezer annyit nyerjen az ország.

Sokan vannak, akik nem biznak a nemes gróf politikai karakterében, s nem tulajdonítanak a kijelentéseinek akkora fontosságot, mint amekkorát ő magának vindikál. Vannak, akik azt mondják, hogy a nemes gróf egy zseniális tehetségű nagy poseur, s hogy a karácsonyi cikk csak halvány utánpótlás, utánjátszása egy óriási szerepnek, amelyet Apponyi a húsvéti cikket író klasszikus parlamentáirtól, Deáktól tanult.

A világosság és határozottság erényeivel nem igen tűndöklő karácsonyi cikk után ennek a véleménynek ha volt is valami jogosultsága, a mai beszéd fényes bizonyosságot tett Apponyinak politikai idealizmusáról és önzetlenségéről. A pose,

Apponyinak az átka ebben a beszédben is erősen kísértett ugyan, de hiszen nem csoda, ha törpék között nagyon érzi az ember a nagyságát. Amit azonban Apponyi a választások tisztaságának megővéséről, — azaz a magyar országgyűlés tekintélye visszaszerzésének egyetlen módjáról elmondott, — méltó arra, hogy mindannyian csak taposjunk hozzá. Kritika nem illetheti ezeket a proposíciókat, olyannyira természetesek és elemi dolgok, és mégis, ha életre lehetne támasztani őket, ha ezeket a vaserejű argumentumokat, amelyek még csak theóriában léteznek, törvénynyé lehetne tenni, akkor valószínűleg a magyar parlament, s kiemelkednék abból a fertőből, amelybe hivatottság nélkül szűkölködő kormány férfiak sülyedni engedték.

Nem az oly sokszor hangoztatott béke, az egyházpolitikai küzdelmek magasra csapó hullámai által felkeltett szenvedélyek lecsillapítása lesz a békekötés legszebb eredménye, hanem az eltörlése egy rossz rendszernek, amely lehetővé tette, hogy a parlament, az országának legelső morális testülete olyan végzetesen ferde irányba terelődjék. Im már odáig jutottunk, hogy a parlament tekintélyéről fogalmunk sem volna, ha az angol parlamentárizmusról nem tudnánk képet alkotni magunknak. Idegen fogalom ez nálunk és sajnálhatjuk a nem

létezését akkor, amikor a modern világnézet és politika az állameszmét teszi legfőbb, legnagyobb hatalommal bíró morális tekintélyé, mely törvényt, feltétlen érvényességű törvényt alkot a maga erejénél fogva. S éppen azok, akik ezt az elvet tették minden politika sarkkövévé: az állam élő megtestesülését, a parlamentet megfosztották minden tekintélytől és a közbecsüléstől.

Apponyi kísérletet tett, hogy megmentse a sülyedő parlamentárizmusnak nem a hatalmi, hanem a morális tekintélyét, — s a Bánffy baró mai beszéde után valószínűleg azt hiszi, hogy ez sikerült is neki. A miniszterelnök mai nyilatkozatával különösen rászolgált az önmaga választotta furfangos jelzőre, — ígért mindent, Apponyi összes óhajainak teljesítését, — de semmit sem érintetlenül, mindent csak módosítva, kivéve csupán azt az elvet, hogy a béke kívánatos, és hogy a békére ő is törekedni fog. No de az elv a furfangos Bánffy Dezsők előtt annyi mint semmi.

Apponyi proposíciója világos és határozott, s a miniszterelnök nyilatkozata is olyan, hogy ha ezt a nyilatkozatot más ember teszi: egész nyugodtan kiálthatja a hozsannát a parlamenti béke elé az egész ház és az egész Magyarország. Így azonban a békekötés igen problematikus értékű. Bánffy mindent megígért, de Apponyi csakhamar kifog ábrándulni, ha majd

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A postasikkasztó.

Irta: Dr. Mephisto.

Azt hiszem, hogy Hurray Miklósnak, a szerencsétlen postasikkasztónak a nevét hallván, sokkal többen gondolnak rá megvetéssel, mint szánalommal. S a világ előtt ez époly természetes dolog, mint az, hogy ez az eset olyan nagy szenzációt keltett.

Pedig ez az eset nem is olyan rendkívüli, hogy meglepő lehetett volna. S alapjában véve nem is csak azért ítélem el a szegény Hurrayt, mert sikkasztott, hanem mert igen bolondul rendezte be az életét, mert úgy élt, hogy ennek a helyi érdekű szenzációnak be kellett következnie.

A postás a mai társadalom fogalmai szerint olyan fél uri ember, a kinek megvan az átlagos műveltsége és a civilizált külseje, de nincs meg a jövedelme az uri élethez. Mert igazi nyomorúság az, ha egy magasabb intelligenciájú ember családostul együtt egy kétszobás lakásban kénytelen megszorulni. Szép, nagyon szép dolog az a poétikus szalmakunyhó s az a darab fekete-kenyér, amely mellett a szerető házaspár oly irigylendően jól érzi magát, — csak hogy ez a genre, ha létezett is, már rég kiveszett a világból. S azok a poétikus

lelkek, akik a szegénység boldogságát oly meghatóan éneklék, megfélekedtek a civilizációról és a gyerekekről.

Mert bolond egy dolog az, mikor az imádkozó feleség nem tud elmenni a piacra bevásárolni, — mert igen rongyos a cipője, — vagy kénytelen folyton otthon ülni, mert a postaliszti fizetéséből nem igen telik ruhára, s az intelligenciához tartozván, a társadalom jogát formál ahhoz, hogy uri nőhöz méltó ruhában lássa maga előtt. A lakás, a konyha, a ruha, a reprezentálás a társadalom előtt mind sok, igen sok pénzbe kerül, sokkal többbe, mint ami a 800 forintból kitelik. S a férjnek is kell zsebpénz, leszámítva a ruházódását. A kávéház, vagy a kaszinó modern embereknek már nélkülözhetetlen, — ez mind kiadás. És a kártya is meglehetősen divatos még szeretett hazánkban, különösen Váradon. Már most mit csinál, ha veszít az az ember, akinek a 800 forintos fizetéséből 150-et lakásra, legkevesebb 600-at konyhára, 300-at ruhára és apró szükségletekre kell fordítania? Miből fizeti ez ki a kártyaadósságait? Kétségkívül nyomorognia kell s nem ritkán minden elvesztett forint egy napi koplalást jelent. S micsoda rettenetes dolog ez egy intelligens, az uri osztályhoz tartozó emberről! Mit érezhet egy ilyen ember, ha látja, hogy feleségének nincs mit ennie?!

S a »társadalmi élet« is lehetőséggel megzibálja az ilyen szegény embert. Mindig

jó kabátban kell járnia, s micsoda feltűnést keltene, ha egyszer csak kijelentené a szokott kávéházi vagy kaszinói társasága előtt, hogy nem kaláberezhetik, mert nincs pénze! Annnyira haladtunk a civilizációban, hogy egy ilyen kijelentéstől agyonszegénylené magát a szegény postás.

Hurray kártyázott, talán nem is élvezetből vagy szenvedélyből, hanem hogy fentartsa összeköttetését az emberekkel, s ha naponként kétszer kártyázva, csak potom két-két koronát veszít is, — a vesztesége mégis a fizetésének majdnem a felét teszi ki, s így természetesen, hogy veszedelmesen megbolygatja a budget-t.

Különben a kártya nélkül sem valami irigylendő dolog egy szegény postásnak az élete. Rettenetes, napról-napra megújuló küzdelem a nélkülözésekkel. S amely ember nem kártyázik, annak rendszeresen van valami más szenvedélye. S csodálatos, hogy ebben a gyakorlatias irányú világban oly kevés jelentőséget tulajdonítanak a szenvedélyeknek.

Senkinek se jut eszébe, hogy a szenvedélyes kártyást hibáztassa, s a jellembeli erősséghez a mai közvélemény szerint semmi köze sincs az ilyen morális kihágásoknak.

A társaságban mindenütt föltétlenül akceptálják és szívesen látják őket, a kártyásokat, kicsapongókat és iszákosokat, — azaz a »közvéleménynek« nincsen absolute semmi érzelme az ilyen dolgok iránt. S ilyen viszonyok között

látja, hogy Bánffy ur ígéreteiből semmit sem akar beváltani, mert erre vall az a folytonos kitérés, az a folytonos »de« és »azonban« — mely a miniszterelnök minden kijelentésének hűségese kísérője.

Apponyi pedig egyelőre örvend, hogy megteremtette a parlamenti békét a millenniumot ünneplő Magyarország számára. Tartunk tőle, hogy már a legközelebbi jövő meg fogja czáfolni a kárba vesztett ideális békeküzdőnek a sikerét.

Maga a kísérlet azonban minden esetre igen érdekes volt.

Az új törvényjavaslatok.

A belügyminiszteriumban az általános közigazgatási reformra vonatkozó törvényjavaslatokon kívül eddig a betegápolási költségek behajtásáról, a gyógyszertári-ügy szabályozásáról és végül az olcsó munkáslakások építéséről szóló törvényjavaslatok is elkészültek. Perczel Dezső belügyminiszter ezeket is nem-sokára leteszi a Ház asztalára.

A zóna fölemelése.

Baross Gábor szenális alkotásának, a vasuti zóna-díjszabásnak hátrányai évről-évre jobban mutatkoznak. Az első években nagy nyereségekkel záródott a MÁV mérlege, de ez a fölösleg csak látszólagos volt, mert ügyes politikával kihagyták a kiadások közül az időről-időre szükségessé váló befektetések és javítások tételeit. Most, öt év után már nagyon mutatkoznak a hiányok, amelyeknek fődözését tovább halogatni már nem lehet.

Mivel pedig ezek az új kiadások a MÁV budgetjét nagyon megterhelik, a személy díjszabás felemelésével akarnak a deficit elől menekedni.

Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter a minisztertanács hozzájárulásával elhatározta, hogy a m. kir. államvasutaknak 1889. évi augusztus 1-je óta érvényben álló személydíjszabását, az u. n. vonalszakasz rendszerű díjszabást egyes részeiben módosítja.

A módosítások a szomszéd forgalomra, továbbá az I. kocsiosztály díjtételére és a tizenharmadik, valamint a tizennegyedik vonalszakasz díjtételére vonatkoznak.

A jelenleg érvényben álló díjszabás szerint a szomszédos forgalomban két vonalszakasz van, a következő díjtételekkel:

Vonalszakasz.	Távolság	Menetdíj krajczárban.		
		I.	II.	III.
		kocsiosztály		
1	első állomásig	30	15	10
2	második állomásig	40	22	15

A valószínűleg ez évi márczius 1-én életbelépő új díjszabás szerint a szomszédos forgalomban három vonalszakasz állapított meg, a vonalszakaszok pedig a kilométeres távolság szerint tagozódnak. Az első vonalszakasz 10 kilométerig terjed, a második vonalszakasz a tíz kilométernél távolabb, de a 15 kilométernél közelebb fekvő viszonylatokat foglalja magában, végül a harmadik vonalszakaszba esnek a 15 kilométernél távolabb, de 20 kilométernél közelebbi viszonylatok. Az ekként képzett díjszabás tételei a következők:

Vonalszakasz	Távolság kilométer	Menetdíj krajczárban		
		I.	II.	III.
		kocsiosztály		
1	1—10	30	15	10
2	11—15	40	22	15
3	16—20	50	30	20

A távolsági forgalomban a személyvonatok III. kocsiosztályának díjtétele változatlan marad, a második kocsiosztály díjtétele hasonlóképpen változatlan marad az első tizenkét vonalszakaszban, a XIII. vonalszakaszban 10 krajczárral emelkedik 530 krajczárról 540-re, a XIV. vonalszakaszban 20 krajczárral emelkedik 580 krajczárról 600 krajczárra. Az első kocsiosztály díjtétele, mely eddig az első vonalszakaszban 50 kr. volt, 60 krajczárban állapított meg és a mint eddig az egyes vonalszakaszok díjtétele az 50 krajczáros alapon képezetett, az ezentúl a 60 krajczáros alapon fog képezettni. Így pl. a X. vonalszakasz díja az eddigi 5 frt helyett 6 frt lett, a XII. vonalszakaszé az eddigi 6 frt helyett 7 forint 20 krajczár. A XIII. és XIV. vonalszakasz díjtétele a következőleg állapított meg:

	Jelenlegi	Új
	díjtétel krajczárban	
XIII. vonalszakasz	700	810
XIV. „	800	900

A gyorsvonatoknál a III. kocsiosztály díjtétele az első tizenhárom vonalszakaszban változatlan marad, a XIV. vonalszakasz díja lesz az eddigi 480 krajczár helyett 500 krajczár. Hasonlóképpen változatlan marad a II. kocsiosztály díja az első tizenkét vonalszakaszban, a XIII. vonalszakaszban 650 krajczárról 700 krajczárra, a XIV. vonalszakaszban 700 krajczárról 800 krajczárra emelkedik. A gyorsvonat I. osztályának díjtétele az első vonalszakaszban az eddigi 60 krajczár helyett 75 krajczár lesz, a XII. vonalszakaszban 720 krajczár helyett 900

kr. A két utolsó vonalszakasz díjtétele a következőleg állapított meg:

	Jelenlegi	Új
	díjtétel krajczárban	
XIII. vonalszakasz	840	1050
XIV. vonalszakasz	966	1200

Kérdéses, hogy a miniszter e merész rendelkezésének meg lesz-e az a financiai eredménye, hogy megmenti a M. Á. V.-ot a deficittől?

A rendelet hátrányai pedig nyilvánvalók. A XV. zóna megteremtésével megszüntetik azt a kapcsolatot, amelyet az olcsó közlekedés a főváros és az ország legtávolabbi részei között létrehozott, a szomszédos forgalom drágítása pedig főként a helyi kereskedelemnek fog ártani.

Nagyvárad közegészségügye 1895-ben.

— A főorvos jelentése. —

Nagyvárad városa még pár évvel ezelőtt is azok közt a városok közt szerepelt, legalább a statisztikai kimutatásokban, amelyekben kedvezőtlen a közegészségügyi állapot s eljjesztő nagy a halálozási arány. Oda soroztak bennünket a közegészségügyi tekintetben megbélyegzett városok sorozatába.

Csak pár év óta, a pontosan vezetett statisztika révén birtuk nagynehezen elérni, hogy nemcsak abból a szomorú sorozatból törülték városunkat, hanem közegészségügyi tekintetből a kedvezőbb viszonyok közt levő városok közzé számítják Nagyváradot. Ebben nagy része van Nagyvárad város áldozatkészségének, melylyel fontos közegészségügyi intézményeket létesített, de része van Nagyvárad város főorvosának: dr. H o v á n y i Ferencnek, a tiszti orvosoknak és az egész nagyvárad orvosi karnak is.

Nagyvárad város közegészségügyi állapotáról szóló terjedelmes jelentését, mely még az előbbi évekenél is kedvezőbb adatokat tüntet fel, tegnap állította össze dr. H o v á n y i Ferenc városi főorvos.

A jelentés felemlíti azon közegészségügyi intézményeket, melyekkel Nagyvárad 1895-ben gyarapodott. Ezek közt legnagyobb fontossággal bír a kitűnő vizet szolgáltató vízvezeték, továbbá a járvány kórház gőzdesinfektora; továbbá tetemes összeget költött Nagyvárad a csatornázásra, kövezésre és burkolásra, fásításra, melyek mindmegannyi tényezői a közegészségügy javításának.

De hogy e befektetések nem vesztek el, mutatják a közegészségügy javulását igazoló következő számok:

1894-ben 35.0 pro mille volt a születési arányszám; 1895-ben 37.0-re emelkedett. Az

még csodálkozhatik valaki a sikkasztások és a családi tragédiákról szóló oly gyakori hírlapi jelentéseken?

Az emberi gyarlóságnak a legfőbb foka az, ha a nagy eseményeket nem méltatjuk kellő figyelemre. Az egyén életében a születés után a legnagyobb esemény a házasság. S micsoda rettenetes könnyelműséggel házasodnak ma az intelligens emberek!

Ne poétizáljunk, mikor gyakorlati dologról van szó. Én sokkal kevesebbet hiszek az u. n. szerelemben, mintsem azzal a házasság kérdésénél komolyan foglalkozzam. A köznépnél igen beteges aberációnak tekintik az örökké énekelt szerelmet, amely még a halálba is üthetné az egyik vagy másik felet.

Mindenki tudja, hogy az ilyen eset manapság már csak nagyon ritka kivétel. A tizenkilencedik század végén már megelégedhetünk azzal, ha a felek csak »szeretik« egymást, de nem »szerelmesek« egymásba. (Megjegyzem: az átlagról van szó.)

Régebben az emberek már 20—22 éves korukban házasodtak, ma átlag vagy tíz évvel később, de azért a házasulandók szellemi és morális érettsége ma meg sem közelíti azt a fokot, amelynél a régi világban az embert egész embernek tartották. Kiskoru, roppant kiskoru gondolkodásuk a vőlegények, s még inkább a menyasszonyok. S ha kettő összekerül, hogy együtt viseljék el az élet terhét: összeroskadnak

alatta. Egyik se gondol, csak az első napok boldogságára, s ha aztán beköszönt a szükség, megjön az eszük, de már nagyon későn...

Egyelőre legyünk optimisták, s mondjuk, hogy a legtöbb házasságot a szegénység teszi boldogtalaná. Ha igen, akkor micsoda lelkiismeret kell ahhoz, hogy egy szegény, nyomorult 800 frt fizetéssel bíró postás megházasodjék?

A házasságnak a gazdasági oldalát talán még kevésbé fontolják meg az illetékes emberek, mint a morális. Sokan kikelnek a régi czopf ellen, amelynek a maradványa a katonatisztek házassági biztosítéka, de igazán azt az embert tartom az összes katonák közül a legokosabbnak és legnemesebb szívűnek, aki ezt az intézményt kitalálta.

Kár, hogy az állam, amely mint a legutóbbi évek bizonyítják, olyan nagyon törődik a polgárok személyes viszonyaival, ezzel a fontos dologgal olyan keveset törődik. Pedig többet érne az állami anyakönyvvezetésnél, ha kimondanák, hogy pl. állami hivatalnokok 1000 frt évi jövedelem nélkül ne házasodhassanak. Mennyi nyomornak vennék elejét mikor most posta távirtda és vasuti tiszték s a rengeteg sok hivatal kezelő személyzete már 600—700 frt fizetésre megnősül!

Egy intelligens embernek, hogy a műveltségéhez képest megtudjon szegényesen élni, legkevesebb 1200 frtra van szüksége. Már most mit gondoljunk, ha látjuk, hogy éppen a leg-

intelligensebb emberek, a hivatalnokok közül milyen kevésnek van ifju korában ilyen fizetése! A postatiszt meg éppen 16—20 éves szolgálat után jut ebbe a fokozatba, vagyis ugy 40 éves kora körül, amikor már egy kissé késő a családalapítás.

Tudom, hogy nagyon sokan vannak az ellenkező véleményen, de hát ezeknek egyetlen argumentuma a jószívűség, mely a »szegény szerelmesek« boldogságát kívánja. Hanem már eddig is többet láttam az életből, minthogy a frázisoknak valami értéket is tudnék tulajdonítani. A szerelmes fiatal embereket nem tudom sajnálni, mert minden fiatal ember ismeri azt a »moral insanityt«, amely a mai fiatal embereknél — hogy kis százalékot mondjak — 95%-jét képtelenné teszi arra az igaz, u. n. poétikus szerelemre. Ezeket tehát a legjobb akarat mellett sem tudom sajnálni, hiszen találtak már ezek annyi vigasztalást. Ó nagyságukat, a szegény, de rajongó szívű leányokat meg még kevésbé sajnálom. Legalább később kell kiábrándulniok. Aztán meg még az udvarias költők, a poétikus szerelem nagy lovagjai is ismeretes dolog, hogy mindig hogyan nyilatkoznak a leányok, asszonyok érzelmeinek tartóságáról...

A Hurray Miklósokat tehát azért tartom végtelenül hitvány embereknek, mert 600—800 frt fizetésre megházasodnak. Ezzel követik el a legnagyobb hibát, s beleugorhatnak a nyo-

évi szaporodás 1892-ben 222 volt, 1894-ben 519 és 1895-ben már 651-re emelkedett.

A halálozási adatok viszont folytonos csökkenést mutatnak. 1894-ben 1271 (ezek közt 986 helybeli) halálozás volt; 1895-ben már 1261 (köztük 964 helybeli) egyén halt el Nagyváradon. Pedig az utóbbi években rohamosan szaporodott a lakosság száma. Közrehatnak ez örvendés eredmény elérésére a jó kórházak, jótékony és emberbaráti intézetek s főleg a város szigorú eljárása a dajkaságba adott gyermekek körül, melylyel igen csekélyre apasztja az u. n. angyalcsinálást.

A fertőző betegségek ez évben is szedték az áldozatokat, de csak a vörheny öltött járványos jellegűt. A főorvos azon vélekedésben van, hogy a járványt a vidékről hurczolták be. A vörheny beteg halálozásánál is kedvezőbb az arány szám, mint az előbbi évben. Az 1895. évben vörhenyben megbetegedett 238 gyermek közül 53 halt el.

Ez alkalommal is bebizonyult, hogy mily hasznos szolgálatot tesz a szülők által annyira félt járvány kórház a közegészségügynek. Míg a kórházban ápolt vörheny betegek 18%-a halt el, addig az otthon ápoltak közül 22%-ot ragadt el a betegség.

A roncóló toroklob megbetegedések és halálozások is nagyon csökkentek. 1894-ben 64, míg 1895-ben 28 gyermek halt el benne.

A hasi hagymázban ugyan több megbetegedés fordult elő, mint az előző évben, de a halálozási % óriási esést mutat. 1894-ben 38 beteg közül elhalt 23, ezzel szemben 1895-ben 93 beteg közül csak 18 esett áldozattul a veszélyes betegségeknek.

A hökhurut 6 halálozást, a szórványosan fellépett kanyaró 3 halálozást, a fültő-mirigy lob egy halált okozott.

Az adatokat összegezve, kitűnik, hogy fertőző betegségekben 1895. évben 69 egyénnel kevesebb betegedett meg s 16-al kevesebb halt el, mint 1894-ben.

A főorvos jelentése még feltűnteti a Nagyváradon levő egészségügyi személyzetet. E szerint van a város területén 39 gyakorló orvos, 1 sebész, 7 gyógyszerész mester, 8 okl. gyógyszerész, 59 szülész, 3 halottkém.

Azt hiszszük a fenti adatok még előbbkelőbb helyet fognak biztosítani közegészségügyi tekintetből Nagyváradnak a vidéki városok között, mint aminőt eddig elfoglalt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Illyés Bálint, Perczel Béni, Molnár Antal.

morúságba. Az első lépés után pedig milyen gyorsan jön a többi!

Hurray igen gyorsan elért az utolsó előtti lépcsőig: sikkasztott a postapénztárból és megszökött, nagy nyomorúságban hagyva nejét és gyermekeit. Lett volna még egy legeslegutolsó lépcső is, amelynek kihagyását igen szemérem hányta az egyik váradi lap Hurraynak, — az öngyilkosság.

Tegyük fel, hogy Hurraynak kötelessége lett volna elemészteni magát. Nem bolond gomba-e még ez esetben is ország világ előtt, nyomtatásban pártját fogni az öngyilkoságnak? Mindenesetre furcsa egy morális érzék kell hozzá.

Minden pap és a legtöbb ember azt mondja, hogy éppen az öngyilkosságban árul el gyávaságot az ember, mert fél szembeszállani az élet terheivel.

Ugyanezek azt is mondják, hogy nincs joga elvenni magától azt, amit mástól kapott.

Mindkét argumentációnak igaza van, de egyik sem eléggé praktikus. Arról kellene meggyőződni az embereket, hogy az élet, akár milyen sivár és rögös is, még mindig jobb, mintsem érdemes volna eldobni, s hogy az ember sohsem későn ragadja meg az élet hajójának kormányrudját ahhoz, hogy egy egészen új cél felé induljon, hogy egy egészen új életet kezdjen. Vannak olyanok is, akik azt gondolják, hogy egy igazán uri ember épp úgy nem lehet öngyilkos, mint ahogy nem szökhetik meg az

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső, Erdélyi Sándor.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök: bemutatja Chernel György, a körmenti kerület megválasztott képviselőjének megbízó levelét, kiadatik az igazoló bizottságnak.

Szerb György a vidéki bizottság előadója betérjeszti a bizottság jelentését.

Neményi Ambrus a pénzügyi bizottság előadója bemutatja a bizottság jelentését az 1893/94 évi póthitelekre vonatkozólag.

Dokus Ernő az igazoló bizottság előadója előterjeszti a bizottság jelentését, mely szerint Szivák Imre a fehértemplomi kerületben megválasztott képviselőnek megbízó levele rendben találtatott. Harminez napi fentartással igazolják.

Következik a napirend: a *belügyminiszterium költségvetésének tárgyalása.*

Közigazgatási mizériák.

Márkus József: A legutóbbi országgyűlési ciklust kizárólag az egyházpolitika s a választási visszaélések megvitatása dominálta. Szerfölött csekély idő jutott a gyümölcsöző munkásságra e ciklusban, pedig számos égető kérdés vár megoldásra.

Nem akar ismétlésekbe bocsátkozni, csak a közigazgatásra kíván néhány megjegyzést tenni. Midőn a Szapáry-féle törvényjavaslat megbukott, mindenki azt hitte, hogy az ujonnan választott országgyűlés a közigazgatás rendezését a legkiválóbb feladatai közé fogja sorozni; ebben azonban mindenki csalatkozott.

Folytonosan hallunk hangokat, hogy már küszöbön áll a rendezés, de mindez ideig ez irányban még mi sem történt.

Részletesen foglalkozik ezután a közigazgatási mizériákkal s azokért kizárólag a kormányt teszi felelőssé, mely megtűri ez állapotokat.

Nincs meglepődve a külső közigazgatással, melynek számai a szolgabirodságoknál futnak össze.

Megemlékezve a választások tisztaságáról, azt mondja, hogy az ideig, míg a megyei bizottságokat másképen nem szervezik, míg a választási elnökök a bizottság kormánypárti tagjaiból kerülnek ki, addig ő nem reméli, hogy bármily intézkedésekkel javítani lehetne a mostani helyzetet.

A tételt nem fogadja el. (Éljenzés a baloldalon.)

A békülő hangok.

Apponyi Albert gróf beszéde elején néhány megjegyzést tesz Márkus képviselő beszédére. Igaza van, a jelenlegi vitát a választási visszaélések dominálják. S midőn ő is hozzászól a

kérdéshez, kijelenti, hogy nem a multtal, hanem a jövővel kíván beszédében foglalkozni.

De azért lehetetlen a multtal szemben is azt a közönyt affektálni, mely nála nincs meg; s ha ezt tenné, vétene az erkölcsi igazság ellen. (Igaz! Ugyvan! a baloldalon.)

E tekintetben tehát csatlakozik mindazon kijelentésekhez, melyek a választási visszaélések körül ellenzéki oldalról mondtak s csatlakozik Bujanovich Sándor indokolásához, melylyel a belügyminiszterium költségvetésének elfogadását megtagadta.

Ismétli tehát, hogy a multnak nem ad erkölcsi amnesztiát; de a jövőre nézve keresi a kibontakozó szálat.

Nehéz dolog lesz e két dolgot érvényesíteni; hisz Berzevicsy Albert új évi beszédében kijelentette, hogy a szabadelvű párt nem hajlandó vezekelni. De ő ezt nem is követeli; nem követel oly beismerést, mely a szabadelvű párt rendszerét sértene; megelégszik a miniszterelnök újévi nyilatkozatával, melyben beismerte, hogy mindkét oldalon túllépték a kellő mértéket, tehát elismerte, hogy orvoslásra van szükség.

Hogy az orvoslásból melyik párt mit nyer és mit vesz, azt igen bajos meghatározni; de annyi bizonyos, hogy a jelenlegi helyzet fentartásából vesz az ország, vesz a nemzet, vesz a haladás. (Igaz! Ugyvan! a baloldalon.)

Magyarországon már régen nem volt politikai béke. Eljutottunk odáig, hogy a politikai küzdelemben a magyar ellenségévé lesz a magyarnak és hogy ebből minő kár, veszteség származik az országra, azt bővebben fejtegetni felesleges.

Az ország jövőjeért való aggodalom iratta meg vele karácsonyi cikkét is. (Helyeslés a baloldalon.)

Abban az egész ellenzék egyetért, hogy a politikai küzdelmekben a pártok nem küzdhetnek egyenlő fegyverekkel, hiszen még azon törvényeket sem tartják meg, mely törvények megtartása sem biztosítaná a teljes szabadságot.

Ezek az állapotok tűrhetetlenek; s csak a hazának van kára abból, ha a pártok kétségbeejtő, késhegyig menő politikai küzdelmekbe kényszerítetnek. (Igaz! Ugyvan! a baloldalon.)

A béke föltételei.

Ha lojalis a törekvés mindkét oldalon, a kérdés könnyen megoldható. Az orvoslásra nézve terjeszti tehát elő nézeteit röviden.

Mindenekelőtt kijelenti, hogy tartózkodott a létező állapotok radikális felforgatásától; nem kívánja a cenzus leszállítását és a választói jog kiterjesztését. Ezek a jövő munkálkodásának feladatai, mert azokról már csak az idő rövidségénél fogva sem lehet szó.

Nem foglalkozott a választói kerületek kikerítésével sem, mert ez komplikált kérdés s talán veszélyeztetné az ő törekvéseit.

Csupán azt kívánja, hogy a létező törvények némileg kiegészítsenek s nagyobb precisiót nyerjenek; másodsor, hogy a büntető és fegyelmi eljárás nagyobb mértékben kiterjesztessék; harmadszor, hogy a visszaélések felett a függetlenségnek minden garanciájával felruházott bíróság ítélkezzen.

A névjegyzék kiigazításánál követeli, hogy az állandó jelleggel bírjon s a kiigazítás akkép történjen, hogy a kit kihagytak abból, megjegyeztessék, hogy miért hagyatott ki az illető.

Óhajtja, hogy a névjegyzék egy negyedik példányban is kiálltassék s az a közjegyzőnél mindig betekinthező legyen.

Óhajtja, hogy az összeíró küldöttség azon tagja ellen, ki visszaélést követ el s kinek tette nem esik a büntető eljárás alá, az ellen fegyelmi eljárás indíttassék.

Töröljék el azt, hogy az, aki adóhátralékban van, nem birszavazati joggal. Hisz az adóprés oly tökélyvel működik, hogy erre szükség nincs.

Óhajtja, hogy a választási törvény 73. §, mely előírja, hogy kik lehetnek jelen a választási aktusnál, módosíttassék, mert most azt tapasztaljuk, hogy a hatósági személyek folyton a szavazó-helyiségben tartózkodnak terrorizálás céljából.

Nemkülönben óhajtja a választási törvény 64., 65. és 66. §§-nak módosítását, melyek a

személyazonosság igazolásáról szólnak. Legfontosabb a választási elnök hatáskörének megállapítása. A törvény szerint a választási előkészületeket is az elnök teszi meg. Nincs kifogása az ellen, hogy ezentul is úgy legyen, csak azt követeli, hogy az elnök köteles legyen meghallgatni az ellenzék bizalmi férfait is s ezek észrevételeinek figyelembe vételével dönteni.

A pártok a szavazás helyiségétől egyenlő távolságban legyenek s a helyek felett sorshuzás utján döntsenek.

Követeli, hogy a választókat egy-két évi korkülönbség miatt, vagy azért, mert mestersege nem a legkorrektebbül, de megérthetőleg van bejegyezve, el ne utasíthassák.

Ők nem kívánják a tisztviselők jogának csorbítását, csak azt kívánják, hogy az a tisztviselő úgy gyakorolja szabadságát, hogy az mások szabadságát ne sértse. Utal Angliára, hol e tekintetben a legszigorubb törvények állanak föl. Angliában meg van tiltva minden közrendészeti hatalommal felruházott egyének, hogy a választások alkalmával a választóknak még csak utmutatást is adjanak.

Követeli tehát, hogy a tisztviselő ne vehessen részt pártgyűléseken, kortesgyűléseken s bárminemű kortes összejöveteleken s tiltassék el attól, amit ő úgy tud kifejezni: *a tolakodó rábeszéléstől.* (Zajos helyeslés.)

A csendőrség csak a rend érdekében és semmi más czélból ne vétethessék igénybe. (Zajos helyeslés.)

Követeli a fegyelmi bíróság eljárásának szigorítását s azt, hogy a felebezés fölött véglegesen nem a miniszter, hanem a közigazgatási főtörvényszék döntsön.

Követeli, és erre igen nagy súlyt fektet, hogy a választási súlyosabb visszaélésekben a fogházbüntetés pénz büntetésre ne legyen átváltoztatható. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

A kuriai bíraskodás.

Mindazt, amit eddig kifejtett, megvalósítható a kuriai bíraskodás keretében.

Az a törvényjavaslat, mely a ház asztalán fekszik, igen érdekes jogi munka, de nem bir azon garanzákkal, mely az ő követeléseit biztosíthatná, (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Ő pedig a törvényjavaslatot kizárólag e szempontból bírálja. A küzdelmek a látszólagos sikerekért nem volnának oly élesek, ha a küzdők előtt az állana, hogy a független bíróság úgy is halomra dönti majd összes fáradozásainak gyümölcsseit, melyekhez nem egyenes uton jutottak. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Szól azon nehézségekről, melyeket a hatóságok támaszthatnak, ha a vizsgálatot megakarják nehezíteni. Ő tehát igen nagy súlyt fektet a pártatlan, az igazságos s minden irányban egyenlő mértékben megnyilatkozó igazságszolgáltatásra, mely csak teljesen független bíróság utján érhető el. Éppen ezért óhajtáná, hogy minden kérvénnyel megtámadott mandátum felett a kuria ítéljen. De ennek követelése nagy eltérés volna a törvényjavaslattól, mely a bíraskodást két fórumra bizza. Elfogadja tehát ezt a két részre szakítást is, csak a *kuriai bíraskodás kibővítését követeli.* (Helyeslés a baloldalon.)

A szavazati jog nemcsak jog, hanem közfunkció, mely az állam érdekében történik, az állam érdeke tehát, hogy e közfunkció gyakorlása senki által ne gátoltassék. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Ezek volnának azok a követelések, melyektől ő a helyzet javulását várná. Most csak a modus procedendó-ra kíván néhány megjegyzést tenni. (Halljuk! Halljuk!)

A munkarend.

A miniszterelnök ujévi beszédében előterjesztette a ház munkarendjét is. E munkaprogramm mellett ez ülészakban a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat alig volna tárgyalható **M a t h e m a t i k a i** lehetetlenség az! Kéri tehát a kormányt, fogadja el azt a proposícióját, hogy a képviselőház a költségvetés letárgyalása után mindjárt a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot tárgyalja. (Helyeslés a baloldalon.)

Kéri továbbá a kormányt, hogy a képviselőházat ne tegye ki a rögtöni, vagy nem várt feloszlátás meglepetésének.

Ő sem pártjának, sem az ellenzéknek nem

kér semmit, hanem kér a hazának! S a kormány ha nem járulna hozzá propozíciójához, csak önmagát bélyegzi meg.

Ha a kormány, a mostani helyzetet üdvösnek tartja, ám tartsa fenn továbbra is, mellőzze az ő indítványát, de viselje érte a felelőséget is.

Treuga Dei.

A Treuga Dei többet és kevesebbet fejez ki, mint a mit ő akar.

Többet fejez ki, ha a kormány azt gondolja, hogy az ellenzék lemond ellenőrzési jogáról, szervezkedéséről, ha propozíciójához hozzájárul.

Mert máma, ahány ember, annyiféleképp olvas a sorokból s nagyon üdvös dolog volna, ha a kultuszminiszter reformot terjesztene be az olvasás művészetéről. (Nagy derűtség.)

Kevesebbet fejez ki a Treuga Dei, ha azt hiszik, hogy ő a békét csak a millenáris évre akarja, hogy azután annál vehemensebben törjön ki a kétségbeejtő harc, a küzdelem a pártok között.

Őt a haza függetlensége, a haza szeretete vezette, a midőn ajánlatát megtette, s ha meghallgatásra talál, e kiindulás talán még üdvös reformnak lesz a megalkotója.

Nem pártérdek vezette felszólalásában, hiszen nem is pártja számára, hanem az összes pártok számára kérte azt, amit kért s ha elutasítatnék, a súlyos felelősség egyedül a kormányra hárul.

Elvárja a kormánytól, hogy nyilatkozzék propozíciójára s nyilatkoztassa ki, hogy mit akar, békét vagy háborút? (Zajos hosszantartó éljenzés és taps, Szónokot számosan üdvözlük.)

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti. Szünet után.

A miniszterelnök beszéde.

Bánffy Dezső báró szólal fel. Apponyi azon kéréssel fordult a kultuszminiszterhez, hogy hozza be az olvasás reformját, hogy jól tudjanak olvasni. Lehet, hogy ebben igaza van. (Nagy zaj.) De előbb magának kellett volna azt a tanácsot adni, hogy tanítsanak meg Magyarországon irni, hogy abból azt lehessen kiolvasni, amit az illető kifejezni akar. Megvallja, hogy Apponyi karácsonyi cikke félrevezette. (Nagy zaj.)

A békés tanácskozást nemcsak a millenáris évre, de azon túl is ő maga is óhajtja, s nagyon természetes, hogy örömmel fogadta Apponyi karácsonyi cikkét. De azokra, amit ma Apponyi elmondott, kereken és határozotton ki kell jelentenie, hogy ő a visszaéléseket sohasem ismerte el. Az éles küzdelemben csak természetes, hogy a hullámok magasabbra vetődnek fel, de nem ismerheti el, hogy a választási tisztaság lábba lótt tiporva. (Nagy mozgás a baloldalon.)

A választások tisztasága.

A választások tisztaságának teljes megóvása czéljából már az előző kormány törvényjavaslatot terjesztett be s ő e törvényjavaslatot le is kívánja tárgyaltatni. De Apponyi azt óhajtja, hogy a tárgyalás alkalmával ne csak azon részletek vitattassanak meg, melyeket már a bizottság is letárgyal, hanem egyéb kérdések is. A kormány ez óhaj elöl nem kíván elzárkózni.

Igaza van Apponyinak, midőn radikális felforgatásokat nem követel, hisz azok hosszabb időt igényelnek.

Nem nyilatkozhatik most részletesen azon óhajára nézve, melyeket Apponyi előadott. De annyit már most mondhat, hogy ezekből a követelésekből igen sokat be fognak venni a kuriai bíraskodásba. (Helyeslés a jobboldalon.)

Azt hiszi, hogy a tárgyalások alkalmával nagyon kevés eltérés lesz közte s Apponyi Albert gróf között, mondja ezt azonban anélkül, hogy szavai kötelezők volnának.

Apponyi azt is óhajtandónak jelezte, hogy az egész bíraskodás a kuriára bizassék. Csak óhajtandónak jelezte, de nem követelte, de ő ehhez hozzá sem járulhatna. Nincs szükség arra, hogy a kormány változtasson munkaprogrammján, hisz többször kijelentette már, hogy a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot tárgyaltatni kívánja.

A kormány munkaprogrammja.

Szederkényi Nándor kétségbevonta a kormány munkaprogrammjának megbízhatóságát. Tiltakoznia kell az ellen, hisz a kormány ideig beváltott minden ígéretet, melyet tett, hacsak leküzdhetlen akadályok nem gátolták meg. Végrehajtotta az egyházpolitikai reformokat. (Nagy zaj.) s több törvényjavaslatot tárgyal le s nyújtott be, részben pedig be fog terjeszteni a gazdasági élet fellendítésére.

Nem akar most nyilatkozni az új országgyűlés munkaprogrammjára nézve . . .

Polónyi Géza: Csak nem lesz akkor is miniszterelnök? (Nagy derűtség.)

Bánffy Dezső báró: Apponyi gróf óhajtja, a munkaprogramm megváltoztatását. Sajnálja, de ehhez nem járulhat. A költségvetés letárgyalása után hozzákezdene a közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslat tárgyalásához; annyival is inkább czélszerű ez, mivel a törvényjavaslat valószínűleg a bizottságokhoz lesz utasítva. (Nagy zaj.) De súlyt fektet a kormány arra is, hogy a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat még ez ülészakban tárgyalassék. Nagyban hozzájárulhat ehhez az ellenzék is; hiszen módjukban áll a költségvetés vitát megrövidíteni (Nagy zaj.) s a közbeeső ünnepek után a ház esetleg még júniusban is tarthatna érdemleges üléseket. (Polónyi közbeszól.)

Elnök: Polónyi Géza képviselőt rendreutasítom!

A kibékülés.

Bánffy Dezső báró: Feltételezem, hogy nem értettem félre Apponyi gróf intenczióit. A békét, a nyugodt tanácskozásokat az ország érdekében én is szükségesnek tartom s épen ez okból nem zárkoztam el s nem is zárkoztam el Apponyi gróf óhajai elöl s hiszem, hogy a mindkét részen megnyilatkozó nyugottság s tárgyilagosság eredményre fognak vezetni. Ezeket kívánta Apponyi gróf beszédére megjegyezni. (Éljenzés a jobboldalon.)

TÁJÉKOZTATÓ.

J a n u á r 19. A függetlenségi és 48-as népkör közgyűlése d. e. 11 órakor.
 > 19. A függetlenségi és 48-as népkör bálja a Zöldfában.
 > 25. A tisztikar táncestélye a Fekete Sasban.
 > 26. Az ügyvédi kamara közgyűlése d. e. 10 órakor.
 > 28. Román ifjuság hangversenye és bálja a Zöldfában.

F e b r u á r 2. A várad-velencei reformátusok bálja a Zöldfában.
 > 6. Gyárosok és nagykereskedők bálja a Csarnok nagytermében.
 > 15. A tisztikar táncestélye a Fekete Sasban.
 > 16. A szepitészeti egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.
 > 16. Az önkéntes tüzoltó egylet álarczos bálja a Fekete Sasban.

UJDONSÁGOK.

* **Trónkövetelő szegények házában.** Sopronnak egy tipikus alakja halt meg, az odavaló szegény-ápolóban. Roserie Denz Pál, aki magát királyi hercegnek és Franciaország trónkövetelőjének mondta, hunyt el hányatott viszontagságos élet után. Roserie 1817-ben született Párisban s bizonyítékok is szólnak mellette, hogy királyi sarjadék volt. 1834-ben Prágában besorozták a 23-ik gyalogezredhez. 1840-ben pedig a negyedik dragonos ezreddel Sopronba ment. Sok hányatás után jutott újra Sopronba, teljesen elszegényedve, s végső napjaiban az ápolóba került, ahonnan holnap temetik a szerencsétlen trónkövetelőt.

* **Gázmérgezés.** Könnyen végzetessé válhatott volna ama szerencsétlenség, mely tegnap Debreczenben történt. Lukásits Béla miniszteri fogalmazó, aki egyik előkelő debreczeni családból nősül, többször idézik Debreczenben. Pár nap előtt érkezett ide és csaknem gázmérgezés áldozata lett. Tegnap délben midőn Kossuth-utcza lakására bementek, halványan, élettelenül feküdt. — A szobában elterjedt fojtó légszeszszag rögtön gyanut ébresztett a házbelielőkben, orvosért futottak. A gyors segély daczára estig eszméletlenül feküdt Lukásits, de alapos remény van rá, hogy a szerencsétlenség nem lesz végzetes kimenetelű.

A házba nincs bevezetve a légszecső, de az utcán a burkolat alatt elvonuló fűcső megrepedt s a fagyos föld alatt beszívárgott Lukács szobájába.

* **Elhunyt műszaki tanácsos.** Kőszeghy László miniszteri műszaki tanácsos hétfőn délután szívszélhűdésben meghalt. Kőszeghyt mint tehetséges és szorgalmas mérnököt sokan ismerték városunkban, hol sokáig műszaki felügyelő volt. Az élete delén elhunyt mérnököt nagy család gyászolja.

* **Eltűnt libaszir.** Malecz Czili a piacon árult kedden. Jól kelt a portékája, kapkodták a libaszirját. Mosolyogva számított a hatásokra, a mit azért a fazék zsírért kapott és boldogan gondolt arra a két bődönre, mely tele van még drága libaszirral. Képeletében maga előtt látta azt a sok libát, melyeket a pénzen beszerez, azután megint bődönök, megint libaszir... és ki tudja mi nem forgott a fejében. Hamar hazament a piachról, nyitni próbálta az ajtaját, de nem fordult benne a kulcs, pedig bizonyosan emlékezett, hogy bezárta. Hanem a nyitott ajtónál jobban meglepte Malecz Czilit az, hogy a két bődönnek csak hűlt helyét találta a szobában. Sirva panaszkolta a rendőrségnél, hogy valaki alkuleszal behatolt a lakásába és 18 forint értékű 2 bődön libaszirját, egész vagyonát ellopta. Gyanuja nincs senkire. A rendőrség nyomozza a tolvajt.

* **Személyszállítás a fürdőbe.** A nagyváradai Gőzmozdonyú hőzuti vaspályatársaság beadványát, melyben a hévívekhez való személyszállítás berendezését a társaság vonalain kilátásba helyezte, s annak kivitelét bizonyos kedvezményekhez kötötte, tegnap tárgyalta a város szepítő és közlekedési bizottsága Papp János tanácsos elnökele alatt, jelen voltak: Dus László főügyész, ifj. Rimler Károly főkapitány, Busch Dávid főmérnök, dr. Molnár Imre, Molnár Lajos, Bozóky Béla, Beczkay Lajos, Knapp Ferencz, Tichy Gyula, a N. G. K. V. T. igazgatója és Szücs Dezső jegyző. A társaság beadványa ellen Knapp Ferencz bizalmatlanságát fejezi ki, mert meggyőződése, hogy a társaság az »orránál fogva vezetői a várost« s egyéb célja nincsen, mint hasonló közlekedési vállalat létesülését megakadályozni. Nem komoly s számbavehető a társaság beadványa, s a tárgyalásba bemenni nem szándékozik. A bizottság erre támadt eszmecsere után javasolja a közgyűlésnek, hogy szükséges lévén a személyszállítás berendezése a fürdőbe, a vasut mentén a nagypiac téren közelfekvő fákat és korlátokat a főmérnök felügyelete alatt helyezesse be 1 méternyire a vállalat költségére. Az engedélyt ideiglenesen megadni javasolja, úgy mint a társaság ideiglenesen rendezte be a személyszállítást. Ha a társaság a feltételeket, miket a közigazgatási bejárás alkalmával a város képviselői állapítanak meg a nem tartaná be, vagy a járatokat nem folytatná az engedély azonnal megszűnik. A viteldijjak a következők lesznek: a Zöldfa utcától a fürdőbe ki I. osztály 30. II. osztály 25 kr. a vásártér állomástól a kolozsvári utcai állomás közt 10 kr., a vásártér kolozsvári utca végéig: 12 kr. vásártér-templom tér állomása 6 kr. templom tér — velencei állomás 6 kr. A főkapitány tiltakozását jelenti be, hogy a Zöldfa utca végén a Szent László téren felszálló hely létesíttessék. A tervezett szerint itt, a sertésvásártéren, a templom téren s V. velenczén lenne a 4 tervezett állomás.

* **Százegyéves matróna.** Csanád-Palotán, Csillag szegedi ügyvéd édesanyja a minap ünnepelte születésének 101-ik évfordulóját. A szép kort elért matróna teljesen egészséges s az ünnepi ebédre maga főzött halpaprikást a vendégeknek, ebéd után pedig 63 éves fiával ő maga kezdte meg a táncot. Anya és fiu, aki maga is tul van már a nagyapa koron, vigan járták a kállai kettőst, gyönyörűségére az összegyűlt vendégeknek.

* **Tragédia az utcán.** Brűnben tegnap este fél 9 órakor egy Zack nevű pénzügyi felügyelő két lövést hallott. Az utcára sietett, a hol két embert látott a földön heverni. Megré-

műlve látta azután, hogy az ő két fia az, a ki ott fetreng a vérben. A borzalmas látványra a szerencsétlen apa csaknem az eszméletét veszítette. Ferencz, az idősebbik, már jóval előbb meghalhatott. Az idősebb fiu tegnap este revolvert vett, azzal megleste öcsését, Károlyt, lelőtte, majd ő maga is öngyilkossá lett. Zsebében levelet találtak, melyben megírta, hogy öcsését részvéttől ölte meg, mert a fiu eskőkorban szenvedett és nem akarta, hogy oly nyomorúságban tengődjék, mint boldogult édesanyjuk.

* **Tolvaj lakótárs.** Jasik János kocsis két hét óta együtt lakott Ilucza Simonnal, a ki csak nem rég szabadult ki a fogházból. Kegyelemből adott neki lakást, mert más nem akarta befogadni. És Ilucza most a szivességet azzal hálálta meg, hogy lakótársának csizmáját és egész öltözött ünneplő ruháját ellopta. A panaszos kárja, saját állítása szerint 22 frt. 50 kr.

* **Az államsegélyes tanítók.** A vallás és közoktatásügyi miniszter az 1893. évi 26. t. cz. alapján újabban négy biharmegyei tanítói állás javadalmazását egészítette ki államsegélyvel. Szabó Kálmán nagyszántói ev. ref. elemi iskolai tanító kap 78 frt., a széplaki gör. kath. elemi iskolai tanító pedig 126 frt. államsegélyt. Azonkívül az új-látai ev. ref. elemi iskolánál szervezendő második tanítói fizetés 300 frtra való kiegészítésére 240 frt., a kis-kerekii ev. ref. elemi iskolánál a tanítói fizetésnek 400 frtra való kiegészítésére pedig 158 frt. államsegélyt engedélyez a miniszter. A segély az 1894/5. tanévtől kezdve 5 egymásután következő évre szól.

* **Gyalóky Lajosné temetése.** Tegnap délelőtt temették el Gyalóky Lajos törvényszéki elnök elhunyt feleségét. A szertartáson, melyet Csák Máté ev. ref. predikátor végzett, nagyszámu előkelő közönség volt jelen, kik közül sokan a temetőbe is elkísérték az elhunytat.

* **Az elásott holttest.** Jerszegh, Bogsán mellett levő községben történt december első napjaiban, hogy egy odavaló paraszt meggyilkolta az apósát, mert az a gyanuja volt rá, hogy feleségének szeretőjével való megszökését elősegítette. A paraszt kettévágta áldozatát s a holttest felső részét házának udvarán ásta el, egy részét pedig kivitte az erdőre és ott ásta a földbe. A gyilkosság nyomára egy juhász kutya vezetett, amely a minap az erdőben szimatolt és kikaparta az elásott holttest kezét. Ezen a nyomon kiderült az egész gyilkosság s letartóztatták a gyilkost, aki bűnét már be is vallotta.

* **Sikkasztó kihordó.** A Szent-János-utca egy sarok házában van egy kis pék üzlet. Péntes Gáborné a tulajdonosa. Ugy elégedél családjával napról-napra abból a párgarashól amit az eladott süteményekből kap. Ezt a szegény asszonyt meglapta most a kihordó legénye, a kinek a neve ugyan Gazdag Károly, de maga olyan szegény mint a templom egere. Gazdag Károlyt kiküldte gazdasszonya egy kosár süteménnyel, — mely a felszerelésekkel együtt 6 frt. és 10 kr. értékű volt, — Rojtra, hogy azt adja el. Gazdag a parancsot teljesítette, a süteményeket eladta, eladta azonban a kosárt, zsákokat, sőt még talán a sipot is és a pénzzel nemcsak hogy nem számolt be, de feléje sem nézett gazdasszonyának, a kivégre is a megszökött kihordót feljelentette a rendőrségnél, mely már kézre is kerítette.

* **Menedékházat vezető dajkák kiképzése.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter m. évi 7552. p. a kelt rendeletében a nyári menedék házat vezető dajkák képzésére a nagyváradai Dyk-féle magán, — a nagyszalontai Szerenthalféle alapítványi a belényesi állam, és a mező-telegdi államilag segélyezett községi kisedővódákat kijelölven, egyszersmind engedélyezte, hogy a szegényebb sorsu oly nők kik valamely községben a nyári menedékház vezetésére vállalkoznak, a dajka képző hat heti tanfolyam elvégzésére 30 frt. államsegély-

ben részesíttessenek. A tanfolyamok a kijelölt óvintézetekben f. évi márczius hó közepétől april. hó végéig fognak megtartatni, s egy tanfolyamra ugyan azon időben 5. legfejebb 6. nő vehető fel. A tanfolyamra egészséges és ép testalkattal bíró 18—40 év között levő magyarul tudó nők bocsáttatnak, kik irni-olvasni tudnak és kifogástalan erkölcsi viseletüket községi bizonyítvánnyal igazolják. Tanítók özvegyei, nejei és leányai előnyben részesülnek. Felhivatnak a községek előljárói, kik a miniszteri utasítás értelmében különben is arra kötelezvék, hogy a menedékház vezetésére vállalkozó dajkák kiképzését a község részéről nyújtandó segélyzettel is gyámolítsák; hogy a fennebbiekben közölt felszólítást a községben haladéktalanul köztudomásra hozni s a tanfolyamra jelentkező nők segélyiránti kérvényét hivatalomhoz f. évi január hó végéig beküldeni sziveskedjenek. Nagyvárad 1896. évi január hó 14. Sipo Orbán, kir. tanfelügyelő.

* **Uj körkép.** Érdekes eszme vetődött föl Budapest egy művészkörében Margitay Tihamér a kiváló festőművész kezességével. Ez eszme szerint az Andrássy ut végén levő Bellevue nyaraló helyén a Feszty-féle cikloráma mintájára a szabadságharc panorámáját állítják föl. A körképet, mely a szabadságharcz kiemelkedő mozzanatait fogja feltüntetni. A pénzügyek rendezésére társaság van alakulóban.

* **Jóváhagyott költségvetések.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a Nagyvárad városa által kezelt »Haas Gottlieb« féle, továbbá az iparoktatási s az iparos tanoncok által rendezett kiállítások költségeire szolgáló alapok 1896. évi költségvetését jóváhagyta. Felhívja azonban a város közönséget, hogy ezen alapok keletkezéséről, természetéről, rendeltetéséről az alapító oklevél vagy alapszabályzat felterjesztése mellett tegyen hozzá jelentést.

Lapunk egyes számai a következő útlekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ²⁶ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ²² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁵ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ²⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskó - Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ⁰⁹ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ²⁶ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyesvonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

E G Y L E T.

Tanítóköri közgyűlés. A nagyváradai tanítói kör f. hó 15-én tartotta meg évi tisztújító közgyűlését a tagok élénk érdeklődése mellett. A tisztikar a régi maradt; elnök Eszenyi Sándor alelnökök Rechtené és Koválik

János; gazda R é z Mihály, jegyző V a d a y József lett. A tisztújításon kívül a gyűlés két fontos határozatot hozott, egyik az, hogy a kör bizottságot küldött ki, amely az egész megyére kiterjedő mozgalmat indítson és tervet készítsen a millennium ünnepélyének Biharvármegye tanintézeteiben való egyöntetű és minél inpozansabb megülvése iránt. A másik indítványt R é z Mihály tette, mit a gyűlés egyhangúlag határozattá emelt: a kör Wlassich Gyula közoktatásügyi minisztert mint a tanítók buzditóját feliratilag üdvözölni fogja.

Irodalom és művészet.

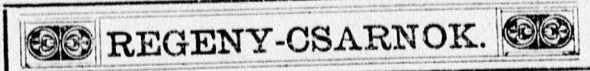
— **Nevető betűk.** Lovassy Andornak új novellás kötete, a „Nevető Betűk” mű jelent meg a Szigligeti társaság kiadásában. Az érdekes könyvről legközelebb behatóbban emlékezünk meg.

— **Színész-jubileum.** Rónaszéki Gusztáv, az aradi színház művezetője, most töltötte be színészkedésének huszonötödik évét. Ebből az alkalomból pályatársai szívélyes ovációban részesítették a jubilánst, a kít a többiek nevében Bács Károly üdvözölte. A pályatársak egy remek álló óraművel tisztelték meg kollegájukat és előadás után társasvacsorát rendeztek a tiszteletére.

— **Sophonisbe.** Az aradi színházban szombaton kerül először előadásra lapunk kitűnő munkatársának, Horowitz Horvát Lipót világios plébánosnak „Sophonisbe” című öt felvonásos nagy történelmi tragédiája. A „Sophonisbe” az akadémia Karácsonyi féle pályázatán 12 pályamű között első helyen lőn dícséretre méltatva. A kitüntetett darabot Kolozsvár közönsége a legnagyobb tetszéssel fogadta és állandóan repertoireon tartja. Horváth Lipót plébános ur, a hazafias és kiváló író a „Sophonisbe” tulajdonjogát az aradi Kölcssey-Egyletnek adományozta, s így a darab tiszta jövedelmének egy része az egyesület tulajdonát képező ereklyemúzeum javára esik. Az előadás iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

MULATSÁG.

A **pecze-szöllősi bál.** A pecze-szöllősi „Önkéntes Tüzoltó Egylet” 1896. évi január hó 19-én az ugynevezett „Jég pincze” helyiségében zártkörű táncvigalmat rendez, melyre a meghívókat már szét küldték. Belépti díj bor ellátással személyenként 1 frt, nőknek 1 korona. A mulatság, melyre városunkból is többen kiszoktak menni, az előbbi években igen jól sikerült. Ebből és a rendezőség buzgalmából következtetve a résztvevők remélhetőleg most is jól fognak mulatni.

Az erdészlakban.

Írta: Seevald H.

12

Fordította Bércsikázi Bérczy Margit.

— Miért ne? Odahaza ugyanezt mulatságból is megtettem, hogyne vállalkoznék tehát most rá, midőn hasznos dolgot cselekedhetek véle. Avagy nem látta vízi csizmáimat. Napokig állhatnék a vízben bennök anélkül, hogy átmedvednének. Nos? Ha ön nem adja beleegyezését, úgy ez egyszer szófogatlan leszek! Számítva kegyes pártfogásukra — fejezé be szavait a két leány felé fordulva, kik az asztal mellett ülve kézimunkával foglalkoztak.

— Szemei Erika meleg biztató tekintetével találkoztak, míg Liza kötekedve szólott: — Önlepenugy beszél. Langen ur, mintha pártfogásunk felől már előre is meg volna győződve.

— Ezen esetben, ne függjön Langen ur pártfogása gyermekes szeszélyétől; mivel én elfogadom szívélyes segítségét. Eliza ajkára harapott mig arczára bibor pirult. Mily szégyen Langen előtt — s apja ellen nem is szólhatott! Ernőt is feszélyezé a rendreutasítás, azért is másra terelé a társalgást; eljönnek — a hölgyek a lövészünnepélyre? kérdé.

A kis városkában gyakran voltak díjlövészetek, amelyekben a főerdész elnökölt, s a kinek, különös gondja volt rá, hogy ezen ünnepélyek bizonyos fényvel birjanak, s hogy azokon ne csak a környék előkelősége, de különösen az alantas tisztviselők családjai is teljes számmal jelenjenek meg.

— Mit gondoltok — eljöttök? fordult mint egy válaszul leányai felé.

— Azt hiszem ez magától értetődik — felelé Liza, máskor mindég ott voltunk.

— Én mostanában nem hagyhatom el a házat, mondá Erika.

— Én is úgy gondoltam, felelé Wendler, s azért nem szeretnék az egyikkel parádézni, míg a másik hamupüppöke szerepet játszik otthon.

— Nem kell így vened a dolgot, szólott Erika kérőn. Ha szükség is van rám otthon azért még mindég nem vagyok hamupüppöke. S Eliza is bizonyítgatá, — hogy ha Erika után indulok, úgy egyáltalán ne is menjek soha sehová, de én is türjem a sok haszontalan beszédet, amelylyel távollétünkben illetnek.

— Igaz, úgy van erősíté Erika. Én magam is hallottam olyas valamit. Megengeded nemde, hogy Eliza is elmenjen? Engem bizonyára nem fognak nélkülözni, s ily rendkívüli körülmények mellett minden mentség fölösleges.

Wendler nem adott még határozott választ.

Ernő sem akart jobban beleavatkozni s nem sokára elbúcsuzva aludni tért, mivel holnap szintén korán akart kelni.

S csakugyan Ernő már 3 órakor a mezőn dolgozott Wendlerrel együtt ki azonban nonsokára ismét visszatért az erdészlakba, mivel ideje korán akart a városban lenni. Fejét csóválva szólott leányaihoz:

— A Langen térdig vízben állva dolgozik, mint egy utolsó napszámos; haza akartamhozni, de ő hallani sem akar e felől.

A nagy áradások miatt a reggeli posta is csak délben érkezett meg, Liza és atyja számára hozva levelet.

Istvántól — kiáltá Wendler öröm teljesen. A nénitől, mondá Eliza mialatt mindketten fölbontották leveleiket.

Wendler többször félbeszakítá — a paraszti írás meglehetősen fáradságos olvasását — helyeslő szavaival; persze, — jól van így — csak tovább stb.

Ezalatt Liza többször feltekintett atyjára, végre habozva mondá:

— Mily rosszkor jön ugye? a néni meg akar bennünket látogatni, s holnap délre kocsit kér az állomásra.

Wendler hevesen felugrott. — Ez nem lehetséges. Köszönd meg egyelőre a látogatást.

— Már késő erre, apuskám. A néni megérkezik, mielőtt a levelet megkaphatná.

— Hogy az ördögbe is — morogá Wendler a lovak most nélkülözhetlenek.

— De paraszt lovakkal sem mehetünk érte, apa.

— Na igen. De nem is teremthetek magamnak holnapra más lovakat. — S indulatosan kezdett le s fel járni a szobában, kevés idő múlva azonban sokkal nyugodtabban folytatát: semmi esetre sem akarok udvariatlan lenni véle szemben; a néni mindég oly jó volt anyáthoz s —

— S én hozzám — egészíté ki Eliz buzgón.

(Foly. köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Polónyi Géza a ház munkarendjéhez szólva, azt kérdi a miniszterelnöktől, hogy a bűnvádi eljárásról szóló törvényjavaslat mikor kerül tárgyalás alá?

Bánffy Dezső báró: A bűnvádi eljárásról szóló törvényjavaslat jelenleg a bizottságnál van. Ha a bizottság letárgyalja és ha lehet, (Nagy derűtség) nincs kifogása az ellen, hogy e javaslat még ez ülésszakban tárgyalás alá kerüljön.

Várady Károly interpellációját a szombati ülésre halasztották.

Ülés vége 2¼ órakor.

A győri püspök jubileuma.

Győr, jan. 15. (Saját tudósítónk távirata.) Zalka püspök jubilaris ünnepségei ma kezdődtek. Délelőtt az egyházmegyei papság tisztelgett a püspöknél, aranykelyhet nyújtva át neki.

A parlamenti helyzet.

Budapest, jan. 15. (Saját tud. távirata.) A mai ülés minden nagy előkészület daczára nem fog történelmi nevezetességre emelkedni. Sem gr. Apponyi nagy beszéde, sem br. Bánffy Dezső miniszterelnök arra adott válasza nem képezik a magyar politikai élet olyan jelentős eseményeit, a melyek új alakulásoknak képezhetnék kiinduló pontjait. Gr. Apponyi úgy látszik beszédének felépítésénél már nagy családásban volt, még pedig a maga számára öntudatlanul teremtett olyan helyzetet, a melynek a súlyos konsekvenczióit épen ő fogja a legnehezebben elviselni. Ez a helyzet gróf Apponyinak abból az állításból fogják, hogy az egyházipolitikai reform által teremtett helyzetet, ma ő olyan könnyűnek tartja, hogy azzal sem az ellenzéknek, sem a kormánynak nem kell számolni.

Vagyis a nemzeti párt vezére a politikában ma már jelentékeny faktorok közül kihagyja a néppártot. Legelső sorban, hogy gróf Apponyi a revizionális követelések felett ily könnyen vélt átsurranni, ő rá nézve teremt kellemetlen helyzetet.

Atzél-Karsay párbaj.

Budapest, jan. 15. (Saját tud. távirata.) A királyi tábla br. Atzél Béla büntetését az ismert párbajból kifolyólag négy havi államfogházról kettőre, Karsayét kettőről egyre szállította le.

Szuperintendens választás.

Budapest, jan. 15. (Saját tud. táv.) A dunántúli ev. ref. egyházkerületben a Pap Gábor halálával megürült szuperintendensi álláson beadott szavazatokat Tisza Kálmán elnökléte alatt ma bontották fel.

A szavazás nem vezetett eredményre, mert egyik jelölt sem kapott abszolút többséget. Antal Gábor ácsi ref. lelkész kapott 112, Czike Lajos szőnyi lelkész 68, Vályi Lajos perbeti ref. lelkész 50, Kőrmeny Sándor hedrahelyi ref. lelkész 37 szavazatot kapott. E szerint Antal Gábor és Czike Lajos között új választás lesz február havában.

Bányakatasztrófa.

Morva-Osztrou, jan. 15. (Saj. tud. táv.) A bányában táviratozták — tűz ütött ki, minek egész csomó ember élete esett áldozatul. A munkások azonnal meneküléshez láttak, többen azonban megkéstek s ezek ott veszték a tárnában. Délután fél négy óráig hat holttestet és tizenkét súlyosan megsebesültet hoztak felszínre. Estig kimentették a tárnából az összes ott maradt sebesülteket és felhozták a halottakat, kiknek száma tizenötre rug. A munkások közül senki sem hiányzik, mindazonáltal a tárnát még egyszer átkutatják. A tárnát, melyben a tűz támadt, izolálták a többi tárnától. — Egy későbbi jelentés szerint a tárna sérültjei közül ma egy meghalt, úgy hogy a halottak száma összesen tizenhatra rug.

A porosz trónbeszéd.

Berlin, jan. 15. (Saját tud. táv.) A trónbeszéd, melylyel a porosz országgyűlést ma megnyitották, konstatálja, hogy a pénzügyek egy a lefolyt, mint a folyó számadási évben lényegesen kedvezőbben alakultak, mint az előirányzatok alkalmával feltehető volt.

A vámközösségi tárgyalások.

Budapest, jan. 15 (Saját tud. táv.) Darányi Ignác dr., földmivelésügyi miniszter ma délután 2 órakor — Bécsbe utazott, hogy az osztrák földmivelésügyi miniszterrel megkezdje a vámközösségi kérdések tárgyalását. A minisztert Liphay és

Ottlik miniszteri tanácsosok kísérik. A tárgyalások első sorban az állategészségügyi egyezmény kérdését fogják tisztázni.

A csehországi helytartó visszalépése.

Prága jan. 15. (Saj. tud. táv.) Thunak visszalépése, az ifjú csehek támadásainak eredménye. Ezek már legutóbbi parlamentáris ebéd alkalmával kifejtették legilletékesebb helyen, hogy Thunak felmentése Csehországnak legvitálisabb érdeke volna. Röviden a parlamenti ebéd után Thunak az elbocsájtása befejezett tény volt. Lobkovitz hg Prágából Bécsbe utazott, utazása a helytartókrizissal áll összefüggésben. Lobkovitz herceg kinevezése csak a csehekkel elégténé ki. Helytartó jelöltekül említetnek Stummer báró, Thun gróf eddig helyetese és Pouquios gróf.

Hogy csinálják a vérvádat.

Budapest, jan. 15. (Saját tud. távirata.) A budapesti sajtóbírósa e hó 30-ára tűzte ki annak a sajtópörnek a tárgyalását, amelyet Adler Ignác indított Fűsz János zeliz plébános ellen, aki a vádlevél szerint azt írta, hogy rituális czéliből meggyilkolta a kis Balázs Juliskát. A gyilkosság tekintetében az ipolysági törvényszék folytat vizsgálatot s e bűnpör iratait az igazságügyminiszter a minap magához kérte. A miniszter ma már visszaküldte az aktákat, de miután azokra az esküdtszéki tárgyalás alkalmával szükség lesz s addig már ide át nem lehetők, a sajtóbírósa az e hó végére kitűzött tárgyalást elhalasztotta.

Közgazdaság.

Az új kamara beköszöntője.

— A kereskedelmi és iparkamara teljes ülése. —

Nagyvárad, január 15.

Az öt évre újra alakult nagyvárad ke-
reskedelmi és iparkamara szerdán délután
tartotta első teljes ülését. A bő tárgysorozat-
ban több kiváló fontosságú ügy volt elintézésre
kitűzve.

Janky József elnökle alatt jelen voltak:
Steiner M. Albert, Laszky Ármin, Markbreit Sándor,
Bognár Sándor, Ternyei Antal, Farkas Izidor,
Reismann Mór, Huzella Gyula, Hoványi Géza,
Mihelffy Pál, Frankl Lázár, Bertsey György, Voszka
Ferencz, Mihalovits János, Weisz Károly, Weisz
Gábor, Óváry Lajos, ifj. Moskovits Mór, Daday
József, Milibák József, Hann László, Rozsly Géza,
Fekete László beltagok, Henger Viktor, Lipeczky
Gyula, Sz. Szabó József (Margitta), Baán Kálmán,
Kovács Sándor, Jakabfy Lipót (Élesd), Kiss Imre,
Kovács Gábor (Nagyszalonta), Pataky Imre és Tóth
Sándor (B.-Ujfalu), Rosenfeld Gyula (Székelyhid),
Adler Sámuel (Tenke.)

Janky József üdvözlö az első teljes ülés
alkalmából a megjelent tagokat s kéri támoga-
tásukat. Egyebekben az elnöki előterjesztés
felemlíti az időközben érkezett miniszteri lei-
ratokat s rendeleteket, melyek a lapokban már
ismertette voltak. Az elnöki előterjesztést tu-
domásul vették s annak kapcsán felhatalmaz-
ták az elnökséget, hogy a megye területén
készített háziipari czikkekből bevásároljon s
azokat a milleniumi kiállításon kiállítsa.

A titkári előterjesztés felsorolja a magyar
gyarmatáru és detail kereskedők kongressusá-
nak határozatait s a kamara ügyforgalmát
feltüntető adatokat. A titkári jelentést tu-
domásul vették.

A kereskedelmi és vámszövetség megújítása

Farkas Izidor szerint e tárgyban már
az osztályok megállapodtak. Egyszerűen, minden
vita nélkül szavazással kéri a vélemény felett
határozni.

Dr. Sarkadi Lajos titkár és Janky
József elnök felszólalása után felolvasták az e
tárgyban tartott értekezlet jegyzőkönyveit. Az
értekezlet a külön vámterület azonnal való
életbeléptetését véleményezte.

Farkas Izidor úgy látja, hogy a többség
most is az önálló vámterület mellett van. Ha
azonban nem ezt fogadnák el, igen ajánlatos
volna a titkár véleményét elfogadni az autonóm
vámterület egyes tételeinek javítására nézve.

Dr. Sarkadi Lajos ajánlja, hogy fogadják
el az eredeti vélemény azon klauzuláját, hogy
1903. évre követeljék az önálló vámterület
megalkodását.

Bertsey György ellenkezőleg a mellett
van most is, hogy a kamara nem járulhat
hozzá, hogy csak 1903-ban, hanem most 1897-
ben állítsanak önálló vámterületet. Rámutat
Romániára, mely az önálló vámterülettel gaz-
dagott. Még 5 évre nem halaszthatjuk a kérdést.
A vámszerződéseket a külfölddel majd ismét
megkötik s 1903-ban ismét ott leszünk, ahol
most.

Hoványi Géza rektifikálja Bertsey azon
szavát, mintha a közös vámterület hívei nem
lehetnek jó hazafiak.

Farkas Izidor nem fogadja el titkár vé-
leményét, mert a törvény szerint 10 évre kell
megkötni a szerződést.

Dr. Sarkadi Lajos azt vitatja, hogy a
törvényben azért van 10 év említve, hogy
hosszabb időre nem lehet megkötni a szerző-
dést.

A kérdés ki lévén merítve, elnök szavazásra
bocsátja a kérdést.

Az önálló vámterület mellett a nagy többség
(27 szóval) szavazott.

Külön kérdésként feltette elnök, hogy
1903-ban vagy azonnal kívánják-e az önálló
vámterületet.

A nagy többség az önálló vámterületnek
azonnal való felállítását mellett szavazott.

A kereskedelmi miniszter leiratát a ka-
marának a szesz és italmérésre vonatkozó ké-
relme tárgyában, tudomásul vették.

Az öszi vasúti állomáshoz vezető ut-
kiépítése tárgyában tartandó tárgyalásokhoz a
teljes ülés a kamara részéről elnököt és tit-
kárt küldte ki.

A fővámbivatal fenntartására megajánlt
összegeből hiányzó pár száz forintot a miniszter
a kamarán követeli. A kamara csak közbenjáró
volt ez irányban s így felírta, hogy a kamara
az összeget nem fizeti, mert szavatosságot az
összegért nem vállalt. Per útján azonban meg-
próbálja a kamara a behajtást.

A kamara költségvetését a miniszter hely-
benhagyta, de takarékosagra figyelmezteti a
kamarát. Tudomásul vették.

Az iparos tanonczok mulasztására nézve
a kamara már több ízben felterjesztéssel élt,
hogy ne az iparost, de a mulasztó tanonczot
büntessék. A miniszter leiratában ennek a
kérelemnek nem ad helyet. —

Az iparos és kereskedelmi osztály jegy-
zőkönyveiben foglaltakat egyhangulag elfogadják.
Az osztály-ülések jegyzőkönyveiben a többek
közt kéri a minisztert, hogy Nagyvá-
radon állami magvizsgáló állomást lé-
tesítsen.

Nagyvárad az országos telefon hálózatban.

A kolozsvári kamara kéri támogatni azon
felterjesztését, hogy Kolozsvár is bevonassék
a helyközi telefon hálózatba. Pártolják a ko-
lozsvári feliratot, azzal hogy külön felterjesztés-
ben Nagyváradot is kéri a hálózatba felvenni.
Ez iránt pártolásra kéri Nagyvárad és Bihar-
megye törvényhatóságait is.

A bizottságok alakítása.

A bizottságok választásánál a következő-
leg alakították meg az egyes bizottságokat:

Czégjegyzés ellenőrzésére választott bizottság:
Andrényi Lajos, Bognár Sándor, Farkas Izidor,
Kuncz Gusztáv, Moskbreit Sándor, Swartz Antal,
Steiner M. Albert, Ternyei Antal, Berger Dávid,
Lévay Vince, Daday József, Baán Kálmán, Hann
László, ifj. Markovits Mór, Gyöngyössy Gyula, Mé-
száros József, Milibák József, Sendns Vilmos
Lipeczky Gyula és Weisz Gábor.

Az állandó bizottság: Reismann Mór, Farkas
Izidor, Hoványi Géza, Huzella Gyula, Mihelffy Pál,
Steiner M. Albert, Frankl Lázár, Ullmann Izidor,
Bertsey György, Óváry Lajos, Fekete László, Weisz
Károly, Weisz Gábor, Mihalovits János, ifj. Mos-
kovits Mór, Voszka Ferencz.

Számvizsgáló bizottság: Kuncz Gusztáv, Stei-
ner M. Albert és Rozsly Géza.

Fegyelmi bizottság: Hoványi Géza, Huzella
Gyula, Ullmann Izidor, Óváry Lajos Weisz
Gábor.

Nyugdíj bizottság: Andrényi Lajos, Markbreit
Sándor:

A kamara pénztárnokává *Laszky Ármin*
választott meg egyhangulag.

Levelező tagokká választották a régiok: Ba-
logh Kálmán (Beél) Bitto Sándor (Érmihályfalva),
Bobula János (Budapest), Firtusz Mihály (Léva),
Gelléry Mór, (Budapest), Dr. Horváth János (Bpest),
Roth Dezső (Derecske), Dr. Sámson Márton (Élesd),
dr. Szabó Ferencz (Nagy Várad), dr. Szántó János
(Margitta), Sziklay A. (Vaskoh), dr. Berkovits Fe-
rencz, Propper N. János (Nvárad).

A tagok ajánlatára még megválasztották Hlatky
Endrét, Edvi Illés Lászlót (Arad), Madary Gábort
(Budapest).

A Nagyvárad város II. foku iparhatóságnál
működő ipartanács tagokká választották: Hoványi Géza,
Daday József rendes; — Farkas Izidor és Weisz
Gábor póttagokká.

Biharmegyéhez: Huzella Gyula és Óváry La-
jos rendes; — Bognár Sándor és Rozsly Géza
póttagokká.

Kereskedelmi ülnökökké választották a nagy-
váradai törvényszékhez: Hoványi Gézát, Farkas Izi-
dort, Weisz Gábort, ifj. Moskovits Mór.

Szalmakalapgyár Nagyváradon.

Friedländer Herman nagyváradai kereskedő
szalmakalapgyár felállítására 20,000 frt. kamat-
nélküli kölcsönt kér. Erre nézve kéri a ka-
mara pártolását. A gyár épület tervét is bemu-
tatja.

Reisman Mór felveti a kérdést, nem fog-e
a gyár ártani a vidék háziparának?

Titkár erre nézve megnyugtatta a fel-
szólalót.

Bertsey György: mint kamara támoga-
ja a kérelmet, de tudja, hogy a miniszter nem
adja meg a kért összeget, mert egy betérjesztett
papirosra nem adnak állam kölcsönt. Friedlän-
der Angliából hozatja az anyagot, s itt falusi-
ak készítik fel. Pártolja azért a kérvényt.

Hoványi Géza is pártolja Friedländer ké-
relmét. Az alispán jelentése szerint csak Hen-
czidán folytatják még e házi ipart. De azt fo-
kozni lehetne s fellendülése várható. Akkor is
pártolná felszólaló, ha van a vidéken, de csak
Nagyváradon állítanak fel egy kalapgyárat,
ez által keletre is tért hódítana iparunk. Pár-
tolja a kérvényt.

Milibák József azt kérde, vajon biztosít-
va lenne ez az összeg?

Weisz Károly szintén pártolja a kérvényt.
Elhatározták, hogy a kérelmet támogatni
fogják.

A »Hazai aszfalt ipar« kéri a kamarát,
hogy állami kedvezményének kiterjesztését pár-
tolja. — Pártolását kimondták.

Matkó Benjamin b.-tordai tanító segélyt
kér a Slöjd-tanfolyam elvégzésére. 50 frt. segélyt
szavaztak meg.

Az iparos segédek szakrajztanfolyamára
100 frt. segélyt szavaztak meg.

A nagyváradai női kereskedelmi tanfolyam-
ra 50 frtot szavaztak meg.

A selyemtermelés megyénkben.

Rátkay József, ki Bezerey Pál országos
selyemtenyésztő megbízásából nagy akciózt fejt
ki a selyemtenyésztés érdekében Nagyváradon
és a megyében, a kamara erkölcsi támogatását
kéri a selyemtenyésztés meghonosítása és egy
pete vizsgáló és gubó-beváltó-hivatal felállítá-
sára,

A teljes ülés tetszéssel fogadta a kérel-
met s titkár előterjesztésére és Hoványi Géza
beltag ajánló felszólalására elhatározták, hogy
az erkölcsi támogatáson kívül, ha sikerül a ten-
yésztés meghonosítása, a legtöbb eredményt
elért termelők közt 50 frtra rugó ösztöndija-
kat oszt ki a kamara.

Még néhány jelentéktelen ügyet intéztek el
s a teljes ülés véget ért.

A sertésvész terjedése. A sertésvész ismét
terjedni kezd Magyarországon, csak a napokban
adtunk hírt róla, hogy a Rad vidékén óriási
mérven fellépett az A veszedelmes járvány, s
most Erdélyben jelentik, hogy a sertésvész
ott is igen gyorsan terjed. Mező-Sályiban, Tor-

da-Aranyosmegyében kiütött a sertésvész s egyetlen egy birtokos állatállományából 630 sertést pusztított el. Mező-Sályin kívül még a Mezőség több községében, nevezetesen M.-Méhés, Velkér és Bosor pusztákon is nagy erővel pusztított a betegség. Az állami állatorvos körülményes jelentést küldött Budapestre az állatorvosi akadémiához, mely táviratilag tudatta, hogy a betegség tényleg a sertésvész. A kormány — post [festa — mindent elkövet, hogy fertőzött állatok ujjabb behozatala által ne terjedjen a járvány. A szerbiai kormány táviratilag azt a kérdést intézte a földművelésügyi miniszteriumhoz, hogy hajlandó volna-e megengedni a szerbiai sertésszállítmányok átvitelét Olaszország és Románia felé. A magyar kormány ezt a kívánságot ugyancsak távirati értesítés után megtagadta, azzal a megokolással, hogy nemcsak a kőbányai szállásokat hanem a vasuti berendezéseket is meg kell óvnia a fertőzéstől.

A sertésvész következtében újra elrendelt zárlat a tetőpontig fokozta a szerbiai gazdasági viszonyok válságosságát. A kivitel egyébként is pang s a pénzügyi szükség oly óriás mérvű, hogy az aranyátszó 24—25 százalékra növekedett. A lejárt váltók felét óvatolják, a másik felét pedig prolongálják s még ennek dacára is állandóan tartanak tömeges bukásoktól.

Vámkonfliktus Bulgáriával. Ismét vámkonfliktus van készülében Bulgáriával szemben. A bulgáriai kormány kiküldöttei a napokban érkeznek Bécsbe a vámszerződés tárgyalások megkezdése végett, de a külügyminiszterium éles szemrehányásokkal fogja őket fogadni az új községi adó-törvény miatt, melyet Bulgária február elsején akar életbe léptetni. Ez a törvény igen jelentékeny adókat ró az élelmi és egyéb fogyasztási cikkekre, világító-szerekre, cukorra, kávéra stb. és pedig olyan formán, hogy a külföldről jövő cikkek után az új adót a vámmal együtt a határon fogják beszédni. Tehát az új községi adó nyilvánvalóan nem egyéb ügyetlenül leleplezett vámemelésnél. A szófiai német konzulátus máris tiltakozott az új törvény ellen s a közös külügyminiszterium is erélyesen szándékozik fellépni. Ily körülmények között alig van kilátás a kereskedelmi és vámszerződés létrejöttére.

Nagyváradai hetivásár.

— Január 14. —

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1896. január 14-ik napján tartott vásárban eladott természettermények és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6.30—6.20.— Kétszeres buza 5.60.—5.40. Rozs 5.40—5.20. Árpa 5.—0.00, Zab 5.50.—5.30 Tengeri 4.40—4.30 Borsó 15.— Lenese 16.— Bab 8.00. Köleskása 11.50 Burgonya 3.— Lángliszt 12.— Zsemlyelisz 11.— Fehérkenyér liszt 10.— Barnakenyér liszt 9.— széna fuvarral 3.00. Szalma fuvarral 1.70 Szalonna 56.— 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa, bikk 3.10, tölgy 2.90, cser 3.35. 100 kiló marhahus 52.— Öntött gyertya 54.— Lámpaalaj 50.— Egy liter bor ó 50, új 40. Pálinka 36, szilvapálinka 80, szesz 85. Egy métermázsa kő-só 10.80, nyers fagygyu 26.—, olvasztott fagygyu 38.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 45.— új-bor 35.—, méz 75.—, kemény faszén 1.60 puha faszén —, kendermag 09, köles 5.00 repce 10.—, dió 19.00, mogyoró —, aszu szilva 22.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 16, szalonna 56, sertéshus 52, juh-hus 36, veres hagyma 16, fog-hagyma 30, bors 1.60, paprika 1.20 barna kenyér 09. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny — 1 mm. Luczernamag —. frtjg, 1 mm. Lóhere — 1 mm. Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. január 14-ről: Egy pár első rendű jármás ökör 180—240, egy pár másodrendű jármás ökör 100—180, egy pár

harmadrendű jármás ökör 075. 100, 1 pár fejős tehén 75—100, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 70 90. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 56, 70 1 drb. veres borju 12.15, 1 drb. fél éves borju 19 28, 1 drb. egy éves borju 28 42, két éves borju 30 56, 1 drb. hizott sertés 40, 60 1 pár fél éves sertés 14 17, 1 pár egy éves sertés 23 30, 1 pár két éves sertés 37—42, egydrb. jó igásló 44 65, 1 pár ökörbőr 26—, egy pár tehénbőr 18—, borjubőr 5.20, 1 pár ló bőr 8.—, 1 pár juh bőr 2.20.

Forgalmi kimutatás 1896. évi január hó 14-ről: Tiszta buza körülbelül 200 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 200 hltr, árpa 50 hltr. zab 100 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 400 hltr. Lásab jószágok: Hizott sertés mintegy 200 drb, félhizott 400 sovány 800, süldő 1200, malacz 1000, hizott marha —, jármás ökör 300, fejős tehén 200, borju 120, bivaly juh és bárány 10, ló 109.

Terménytőzsde.

— Távirati jelentés. —

Budapest, január 15.

Buza tavaszra, bácskai	7.14
> tavaszra, északi	7.16
> szeptember-októberre bácskai	6.93
> szept.-okt.-re északi	6.94
Rozs tavaszra, bácskai	6.24
Rozs tavaszra, északi	6.27
Tengeri június-júliusra, bácskai	4.40
> jun.-jul.-ra, északi	4.45
Repce augusztus-szeptemberre, bácskai	10.60
> aug.-szept.-re, északi	10.70

Bécs, január 15.

Buza tiszai	7.45—7.75
> bántási	7.20—7.60
> bácskai	7.25—7.60
> szokványú tavaszra	7.33—7.85
> szokványú tavaszra	7.41—7.43
Rozs tiszavidéki	6.80—6.90
> szokványú ősre	6.59—6.61
> szokványú tavaszra	6.41—6.43
Tengeri magyar	6.60—7.60
Zab, magyar kereskedelmi	4.88—4.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. január 15-én.

Magyar aranyárjádék 4%	121.75
Magyar koronajárjádék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	97.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	100.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	153.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	142.—
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	100.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	122.—
Oszták járadék papirban	100.—
Oszták járadék ezüstben	177.—
Oszták járadék aranyban	995.—
Oszták korona járadék	394.—
1860. oszták államsorsjegyek	388.75
Oszták magyar bankrészvény	355.—
Magyar hitelbank részvény	961.—
Oszták hitelintézeti részvény	59.45
Oszták-magyar államvasuti részvény	121.70
20 frankos arany (Napoleonkor)	48.10
Német birodalmi márka	11.89
London vista	—
Páris vista	—
20 márkás arany	—

Főszerkesztő: Dr. PERSZ ADOLF.
Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

MÁRIACZELLI GYOMORCSEPPEK.

Készíti BRADY KÁROLY, „Az őrangyalhoz” címzett gyógyszerárában Kremsierben (Ausztria, Morvaország.)

Ezen kitűnő gyógyhatással bíró cseppek, melyek nevezetesen **gyomor- és altesti bántalmak, gyomorgörcs és kolikánál** évek hosszú során át asználtattak úgy felnőtteknél mint gyermekeknél, s melyek étvágyhiánynál oly hathatósaknak bizonyultak, ma-radandó hírnevére tettek szert, sőt még híres orvosok érdekeit is előmozdították.

A legtöbb betegség rontott gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségektől — különösen az alatt felsoroltaktól — a cseppek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy kávékanállal veszünk.

A máriaczelli gyomorcsépek hatása a következő esetekben túlhalad minden más szert, különösen étvágyhiány, roszszagu lehelet, gyomorgyengeség, szelek, felbőgés, kolika, gyomorkatharus, gyomorerég, aránytalan nyálképződés, sárgaság, utálat és hányás, főfájás, ha a gyomortól ered, gyomorgörcs, székszorulás, eldugulás, a gyomor tulterhelése ételek és italok által, majlép- és vesebetegségeknél (aranyér).

Ezen csépek több mint 200 év óta azon tapasztalást nyújtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmakat gyógyítják, sőt még hosszú több mint 100 éves életkorra segítettek.

Ambrosius pater, a ferenciek klostornak egy apátja Syriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért őt egész Syriában és Palestinában esodálták, ki ott segített, a hol már segítség lehetetlen volt. Ő maga használván ezen csépeket, 107 évet élt atyja és anyja pedig 110 évet. Ezen szert halála után egy rokonnak örökölte, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyújtotta s csak később szintén egy rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemelt hírnevét.

Pater Gregor, főúsztelendő apát az athosi kolostorban 98 évet élt és egy másik apát ugyanezen kolostorban 102 évet. A muranói invalidus szállodában 1838-ban meghalt egy 100 éves tiszt, Kováts János, ki tényleg hosszú életét ezen csépeknek köszönhette. Erzsébet hercegnő Innsbruckban, kit a legtöbb orvos gyógyíthatatlannak mondott, ezen csépek használata által még sok évet élt.

Ilyen tények mellett ezen csépek eleinte csak kolostorokban, később kórházakban és Európa legtöbb városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikere mellett használtattak. Végül még megemlítendő, hogy ezen csépek — melyek sok híres orvos által elismertettek — alkotásai minden más orvosság gyégeit nem képezik, hanem különféle szerencsésen megválasztott délszaki növények preparált nedvei, melyeket évente a Libanon hegyén Kis-Azsiában gyűjtenek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

A máriaczelli cseppek gyöngéden oldólag hatnak, igen kellemes keserű izzel bírnak és reggel éhgyomorral, továbbá ebéd előtt és este lefekvés előtt egy-egy kávékanálnyal beveendő (gyermeknek csak egy 1/2-madrésnyit kell adni) és friss vízzel vagy vizezett borral leöblítened. Bevetel után e cseppek az egész életrendszernek élénkítést, erőt és bátorságot kölcsönöznek. Meg kell még jegyezni, hogy e cseppek folytonos használata által a fenneb idézett betegségeket bármelyike 2—4 hét alatt teljesen megszűnik. Magától értődik, hogy e mellett szigorú életrendet kell követni.

Ovás! Lelkiismeretlen hamisítók megkísérelték csekélyebb értékű praeparatokat ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba bocsátani s azokat valódi Máriaczelli gyomorcsépekként eladni. Mindenkit óva intünk ezen hamisítványok megvásárlásától, nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriaczelli gyomorcsépek a legnagyobb győgyerővel bíró növényekből készülnek s valódiságuk jeléül vörös az idegyomatott véjegy s aláírással ellátott papirba van csomagolva és a minden üveghez mellékel használati utasításon meg van jegyezve, hogy Gusek H. Kremsier-i nyomdájában készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A híres, valódi Máriaczelli gyomorcsépek a következő győgytárakban kaphatók.

Magyarországban: Budapest, Török József király-utca, Petri Ottó, Szkalia A., Budai Emil, Városházter 9. Buttyán Tomcsányi L., Abony, Lukács Gy. Apatin, Rátaj Th. Apáca, Bonomy Antal, Arad, Ring Lajos, Kiss István, Schaller A. Aranyos-Maróth, Bittó Károly, Aszód, Dózsa A. Baja, Hollósy József, Nagy Sándor, Bánfalvy, Aaró András, Baranya-Selye, Uwirá Fr. Barcs, Kohut Sándor, Béla, Tunner János. Berettyó-Tjfalva, Tamási G., Bieske, Gölner Károly, B.-Csaba, Varság, B.-Gyarmat, Cserenyák Gy., Kanitz Odón, B.-Mágoos, Szép Géza, B.-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlin József, Bazin, Meisl Fr. Czegléd, Bohus Ed., Zalai, Csáková (Temes), Toldy Sándor, Csenej, Rutner J. Csepreg, Kokas Mihály, Cs.-Somorja, Barta T. Debreczen, Gölti Nándor, Tóth Béla, Mihalovics István, Dr. Rotschnek Emil, Tamassy Balás, Datta, Braumüller E., Diószegh, Vaday Ignéz, Dobsina, Tíröcher, Dollova, Kos József, Dorozsma, Karcsay Károly, Duna-Pataj, Mndra Pál, Enying, Adler Emil, Eperjes, Makowicky, Molitorisz István; Eger, Irgalmas barátok, Köllner L. űveggye, Buzath L., Ermihályfalva, Mátray István, Ersekújvár, Mészáros, Felka,

Cornides K. Fekete Ardo, Sztempák Géza, Fiume, Mizzán A. Pécs, Irgalmas barátok, Zsiga László, ifj. Erreth János, Sipőcz stván, Göbel Kálmán, Gödöllő, cs. és kir. udv. győgyosztár, N.-Beeskerek, Kellner J. Moczkovcsák D. Nagy-Kani zsa, Prager Béla, Belusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhold Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyos Gyula, Nagyvárad, Ember E., Molnár Lajos, Nyíry György, Hering Sándor. Győrött, Mehlschmidt J., Hadházi, Farkas Odón, Hajós, Martinovich J. Hatzfeld, Holcz Mátyas. H.-M.-Vásárhely, Bereczk Péter, Kiss Gyula, Németh L. Holics, Mülbauer R. J., Homona, Szekerák Ambrus, Hosszufalu, Jekelius G. Hossz-Pályi, Sárossy Imre, Huszt, Keresztes József, Iglo, Gärtner Eálmán, Ipolyság, Berkó István, Jászberény, Merkl J., Csaba, Horváth Kálmán, Kalocsa, Horváth Károly, Káloz, Jeges Antal, Kápolna, Egerlaud K., Kápolnás-Nyék, Hankóczy E. Kaposvár, Czollner, Pataky Andor, Kapuvár, Vavroskay János. Karánsebes, Müller J., Ristic, Kassa, Gállik Géza, Mégy Gusztáv, Molnár Lópót, Wandraschek Károly, Keckemet, Katona, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kékes, Scheint A. Késmárk, Genersich Károly.